

17.5.2021

Hallintovaliokunnalle

HE 74/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallintovaliokunta on 11.5.2021 pyytänyt valtiovarainministeriöltä asiantuntijakuulemista ja kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 74/2021 vp). Hallituksen esitys on esitelty valtiovarainministeriöstä.

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston uudelleenlaaditun direktiivin, annettu 20. kesäkuuta 2019, avoimesta datasta ja julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä (EU) 2019/1024 (jäljempänä avoimen datan direktiivi) sisältämät velvoitteet, siltä osin kuin voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö ei täytä niitä. Uudelleenlaadittu avoimen datan direktiivi korvaa aiemman julkisen sektorin tietojen uudelleenkäytöstä annetun direktiivin, eli niin kutsutun PSI-direktiivin.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisuuslakia (621/1999) ja tiedonhallintalakia (906/2019). Keskeiset muutokset koskisivat arvokkaita tietoaaineistoja sekä tiheästi tai reaaliaikaisesti päivittyvää tietoa. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi kaksi uutta lakia, jotka koskisivat julkisin varoin tuotettuja ja tietovarastossa julkaistuja tutkimusaineistoja sekä tietyillä toimialoilla toimivien julkisyhteisöjen määräysvallassa olevien yritysten tietoja silloin, kun tietojen uudelleenkäyttö on sallittua.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että esitykseen sisältyvät ehdotukset arvokkaita tietoaaineistoja koskevaksi yleiseksi sääntelyksi, mutta tätä sääntelyä on edelleen arvioitava suhteessa komission täytäntöönpanosäädöksiin arvokkaiden tietoaaineistojen luettelosta sekä arvokkaiden tietoaaineistojen julkaisemisen ja uudelleenkäytön järjestelyistä. Komissio ei vielä ole antanut täytäntöönpanosäädöksiä eikä käytössä ole tarkkaa tietoa niiden antamisajankohdasta.

Valtiovarainministeriö kiinnittää myös huomiota siihen, että direktiivin 14 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on mahdollista säätää siirtymäajasta arvokkaiden tietoaaineistojen maksuttomuudelle, vapauttamalla määrääjäksi tästä vaatimuksesta sellaiset julkisen sektorin elimet, joiden on tuotettava tuloja kattaakseen huomattavan osan julkisen tehtävänsä hoitamisesta aiheutuvista kustannuksista ja joiden budjettiin maksuttomuudella olisi merkittävä vaikutus. Siirtymäajalla voisi olla olennainen merkitys tällaisille toimijoille. Edellytykset täytettäviä toimijoita ei kuitenkaan ole kyetty tunnistamaan ilman arvokkaiden tietoaaineistojen luetteloa.

Jäsenvaltioiden on saatettava avoimen datan direktiivin noudattamisen edellyttämät lait ja asetukset voimaan viimeistään 17.7.2021, mistä syystä lait on tarkoitettu tulemaan voimaan tänä ajankohtana.

Lainsäädäntöneuvos

Maarit Huotari